

anser vi viktig. Hur patienter anser sig må markerat på en VAS-skala ger viktig information till behandlande läkare och sjuksköterska. Vi har inte haft som syfte att differenser skall bli föremål för statistiska bearbetningar.

För styrgruppen för registret för kvalitetssäkring av sekundärprevention vid kranskärlssjukdom

Bo Israelsson
docent, chefsöverläkare
kardiologiska kliniken,
Univeritetssjukhuset MAS, Malmö
bo.israelsson@skane.se

Alvalls konstgjorda njure den första som användes i Tyskland

II Jag har med stort intresse läst artikeln om Nils Alvall i Läkartidningen 28–29/91 (sidorna 3246–8). Hans konstgjorda njure var den första som användes vid akut njursvikt 1959–1969 i Tyskland (universitetet i Göttingen).

Efter kort tid och på grund av de goda resultaten började man använda den även vid kronisk njursvikt. I och med Alvalls pionjärdåd öppnades fönstret mot ett nytt område inom vetenskapen och forskningen.

Wilhelm Wigger
dr med, Göttingen

Varför detta motstånd mot namnpublicering?

II I diskussionen om massmediernas rätt att publicera namn på HSAN-varnade läkare har det förvånat mig hur lite konsumentintresset beaktas. Det har sagts att varnade läkare lider men av att utpekas som slarviga eller okunniga.

Det finns andra som också lider

Men det finns andra som också lider men. I Läkartidningen 49/01 (sidorna 5672–3) läser jag om två ögonpraktiker som varnats av HSAN. Den ene har misstas en näthinneavlossning. Trots att patientens syn försämrades intill blindhetens gräns ordinerade han fortsatt vitaminer och mineraler samt återbesök om tre månader. Läkaren anger att hans terapi är resultatet av 18 års forskning.

Den andre ögondoktor har hittills anmälts av nio patienter. Han behandlar glaukom med laser på ett sätt som enligt HSAN »strider på ett ytterst uppseendeväckande sätt mot all vetenskap och beprövad erfarenhet«. Han har uppmanats av andra ögonläkare att sluta med sin metod. Men han tänker uppenbarligen fortsätta eftersom han anser att kollegerna bedriver en kampanj mot honom och manipulerar hans patienter.

Skall han få fortsätta?

Ska doktor nr 1 få fortsätta i 18 år till med sin forskning kring vitaminbehandling mot näthinneavlossning? Och när ska doktor nr 2 få att sluta med sin riskfyllda laserterapi: efter det att ytterligare 9 patienter anmält honom? Eller efter 18 eller 36?

Ögonlaserdoktorerna annonserar flitigt;

i tidningar, i tunnelbanevagnar, i direktreklam i brevlådan. Kanske finns rentav doktor nr 2 bland annonsörerna.

Är det inte rimligt att konsumenterna varnas genom att dessa läkare namnges? (Naturligtvis först sedan deras eventuella överklaganden prövats av högre instans). För ingen – inte heller landets läkare – vill väl att de själva eller deras anhöriga ska hamna i klåparhänder.

Andra yrkesgrupper har vant sig vid offentlig insyn när de gör bort sig. Det publiceras regelbundet svarta listor med namn på mäklare, reseföretag etc.

Endast i notoriska fall

Det finns många HSAN-prickningar som bottnar i olyckliga omständigheter av engångskaraktär. Där finns det ingen anledning för medierna att agera. Men i notoriska fall – och dessa är inte alldeles sällsynta – bör även läkarna och Läkarförbundet välkomna att konsumenterna får veta vilka de doktorer är som utgör ett hot mot deras hälsa och plånbok.

Felbehandlingar skadar tilltron till läkarna. Att skydda och dölja de försumliga och försöka dra de medier som ägnar sig åt medicinsk konsumentupplysning inför domstol skadar tilltron väldigt mycket mer.

Gunnar A Olin

chefredaktör

för Läkartidningen 1965–1969

gunnar.a.olin@kreab.com

*

Fler inlägg i ämnet är välkomna!

debattred

Vilken medicinsk betydelse hade Asklepios' orm?

FOTO: ERICH LESSING/BL BILDBYRÅ

II I början av hösten deltog jag och min hustru i en rundresa i Turkiet med Sture Linnér som stimulerande ciceron. Vi besökte tidiga bosättningar inne i landet och många antika städer och platser längs Egeiska havet, bl a Pergamon – ett blomstrande kulturcentrum från ca 400 f Kr.

Förutom dess storslagna Akropolis med välbevarade tempel, teater och platsen för det berömda Zeusaltaret finns här även ett förnämligt Asklepeion – ett av den tidens mest ryktbara medicinska centrum. Anläggningen upplevde sin glansperiod omkring år 100 e Kr då läkaren Galenos var verksam här. Hans tankar om kroppsvätskorna var gångbara långt in i vår egen tid.

Asklepios, Apollons son, med sin ormomslingrade stav är ju alltså symbol för läkekonsten och här i Pergamon fanns ormen ständigt närvarande; avbildad på pelare, heliga brunnar, sarkofager m m.

Bland ett flertal läkare som deltog i resan uppstod en livlig diskussion om ormens medicinska betydelse. En svensk-grekisk kollega som noga studerat sin Hippokrates hade uppfattat ormen som symbol för förnyelse genom sin förmåga att ömsa skinn.

Men är det hela sanningen? Kunde ormen användas i terapeutiskt syfte? Hur var det med ormgiftet? I apoteksymbolen ser man ju ormen lutande sig över en bägare. Det skulle vara värdefullt för en nutida eskulap att få sina kunskaper i detta avseende uppträskade. Kan någon medicinhistoriskt bevandrad kollega hjälpa oss på traven?

Anders Förberg
barnläkare Norrtälje
anders_forberg@hotmail.com

Asklepios och hans dotter Hygieia matar en orm. Begravningsrelief i marmor från termerna i Saloniki. 500-talet f Kr. Arkeologiska museet, Istanbul.